

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการออมของครัวเรือนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ครั้งนี้ได้แบ่งการศึกษาเป็น 3 ส่วนคือ ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของครัวเรือน ส่วนที่ 2 ข้อมูลด้านการออมของครัวเรือน ส่วนที่ 3 ปัจจัยต่างๆที่มีผลต่อการออมของครัวเรือนได้ผลการศึกษามาดังนี้

4.1 ข้อมูลการจำแนกครัวเรือนที่มีการออมและไม่มีการออมเงิน

1) การออมเงินของครัวเรือน ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

จากการศึกษากลุ่มตัวอย่าง 400 ครัวเรือนพบว่าครัวเรือนส่วนใหญ่มีการออม จำนวน 331 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 82.8 ที่เหลือคือกลุ่มที่ไม่มีการออม จำนวน 69 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 17.2 ดังแสดงไว้ในตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 การออมเงินของครัวเรือน ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

การออมเงินของครัวเรือน	ความถี่	ร้อยละ
มีการออม	331	82.8
ไม่มีการออม	69	17.2
รวม	400	100.0

จะเห็นได้ว่าครัวเรือนส่วนใหญ่มีการออม แสดงว่าครัวเรือนตระหนักถึงความสำคัญของการออมซึ่งเป็นส่วนต่างระหว่างรายได้และรายจ่ายที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาหนึ่ง เป็นการชะลอการบริโภคหรือการใช้ทรัพย์สินเงินทองที่มีอยู่ในปัจจุบันบางส่วนเอาไว้เพื่อให้เกิดความสามารถที่จะบริโภคในอนาคตหรือในยามจำเป็น หากครัวเรือนมีความสามารถหารายได้มากเท่าที่จะทำได้ ขณะที่มีการใช้จ่ายโดยยึดถือนโยบายเศรษฐกิจพอเพียง ก็จะมีเงินสำหรับการเก็บออมอย่างสม่ำเสมอ เป็นการเสริมสร้างความมั่นคงและมั่นคงให้แก่ครอบครัวยามที่ความสามารถในการหารายได้ลดน้อยลง ขณะเดียวกันเมื่อการออมภาคครัวเรือนเข้มแข็ง เงินออมนี้ก็จะแหล่งเงินทุนที่ส่งเสริมการพัฒนาประเทศ แล้วส่งผลการขยายตัวทางเศรษฐกิจโดยตรง สำหรับผู้ที่ไม่มีการออมเงินนั้นต้องวิเคราะห์ต่อไปว่าอะไรเป็นสาเหตุที่ทำให้เป็นเช่นนั้น

2) เหตุผลที่ไม่มีการออมเงิน

จากการศึกษาครัวเรือนที่ตอบว่าไม่มีการออมจำนวน 69 ครัวเรือนตามตารางที่ 4.1 พบว่าครัวเรือนส่วนใหญ่มีภาระรายจ่ายมาก จำนวน 39 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 56.5 รองลงมาคือมีภาระหนี้สินมาก จำนวน 23 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 33.3 ดังแสดงไว้ในตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 เหตุผลที่ไม่มีการออมเงิน

เหตุผลที่ไม่มีการออมเงิน	ความถี่	ร้อยละ
มีภาระรายจ่ายมาก	39	56.5
มีภาระหนี้สินมาก	23	33.3
อื่นๆ	7	10.2
รวม	69	100.0

จะเห็นได้ว่าครัวเรือนที่ไม่มีการออมเงินส่วนใหญ่มีภาระรายจ่ายมาก รองลงมาคือมีภาระหนี้สินมาก แสดงว่าครัวเรือนเหล่านั้นมีปัญหาด้านการจัดการเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายด้านอุปโภคบริโภค ซึ่งมีมากจนใกล้เคียงกับรายได้ บางครัวเรือนก็มีค่าใช้จ่ายด้านอุปโภคบริโภคพอดีแต่มีหนี้สินมากจนรายจ่ายทางการเงินมากจนใกล้เคียงกับรายได้ บางครัวเรือนก็มีปัญหาทั้ง 2 ด้านคือมีค่าใช้จ่ายด้านอุปโภคบริโภคมากกว่ารายได้จึงต้องมีการก่อหนี้มาเพื่อผ่อนชำระรายจ่ายนั้นรวมทั้งยังมีหนี้สินอื่นๆ รวมด้วย ดังนั้นครัวเรือนเหล่านี้ควรมีการทำบัญชีรับจ่ายประจำวัน และทำงบดุลของครัวเรือนเพื่อตรวจสอบว่าปัญหาที่แท้จริงมาจากจุดใด นอกจากนั้นยังควรนำนโยบายเศรษฐกิจพอเพียงของรัฐบาลมาปฏิบัติอย่างเข้มงวดเพื่อให้ครัวเรือนสามารถลดปัญหาด้านค่าใช้จ่ายและหนี้สิน จนกระทั่งมีการออมเกิดขึ้นเพื่อนำมาใช้จ่ายในยามเกษียณอายุ

4.2 ข้อมูลทั่วไปของครัวเรือนที่มีการออมเงิน

1) เพศ

จากการศึกษาครัวเรือนในส่วนที่ตอบว่ามีการออมจำนวน 331 ครัวเรือนตามตารางที่ 4.1 พบว่าหัวหน้าครัวเรือนส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 237 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 71.6 ขณะที่หัวหน้าครัวเรือนที่เป็นเพศหญิง จำนวน 94 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 28.4 ดังแสดงไว้ในตารางที่

ตารางที่ 4.3 เพศของหัวหน้าครัวเรือนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

เพศ	ความถี่	ร้อยละ
ชาย	237	71.6
หญิง	94	28.4
รวม	331	100.0

จะเห็นได้ว่าหัวหน้าครัวเรือนส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ซึ่งตามขนบธรรมเนียมประเพณีไทยผู้ชายจะถูกยกย่องให้เป็นผู้ดำเนินการดูแลครอบครัวตลอดจนหารายได้มาเพื่อการดำรงชีวิตของคนในครอบครัว โดยครัวเรือนจะมีการเก็บออมเงินจากรายได้ที่หามาไว้บางส่วน แต่จากการศึกษาพบว่าหัวหน้าครัวเรือนที่เป็นเพศหญิงก็มีจำนวนไม่น้อย แสดงว่ามีการยอมรับในความรู้ความสามารถของผู้หญิงมากขึ้น

2) อายุ

จากการศึกษาครัวเรือนในส่วนที่ตอบว่ามีการออมพบว่าหัวหน้าครัวเรือนส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 46-50 ปี จำนวน 83 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 25.1 รองลงมาคืออายุระหว่าง 41-45 ปี จำนวน 75 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 22.7 ดังแสดงไว้ในตารางที่ 4.4

ตารางที่ 4.4 อายุของหัวหน้าครัวเรือนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

อายุ (ปี)	ความถี่	ร้อยละ
36-40	41	12.4
41-45	75	22.7
46-50	83	25.1
51-55	64	19.3
56-60	68	20.5
รวม	331	100.0

จะเห็นได้ว่าหัวหน้าครัวเรือนที่มีอายุระหว่าง 41-45 ปีและ 46-50 ปีเมื่อรวมกันแล้วมีจำนวน 158 ครัวเรือน คิดเป็นประมาณครึ่งหนึ่งของครัวเรือนที่มีการออม ซึ่งบุคคลในช่วงอายุนี้อยู่

ในวัยทำงานที่มีความสามารถในการหารายได้หลักมาสู่ครอบครัว ถ้าหากมีวินัยในการใช้จ่ายแล้วก็จะมีเงินออมเพื่อสร้างความมั่นคงและความมั่นคงให้แก่ครัวเรือน ดังนั้นรัฐบาลจึงกำหนดนโยบายเศรษฐกิจพอเพียงขึ้นมาเพื่อกระตุ้นการออมในภาคครัวเรือนของไทยให้เพิ่มมากขึ้น

3) ระดับการศึกษา

จากการศึกษาครัวเรือนในส่วนที่ตอบว่ามีการออมพบว่าหัวหน้าครัวเรือนจบการศึกษาระดับปริญญาตรีมากที่สุด จำนวน 176 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 53.2 รองลงมาจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา จำนวน 77 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 23.3 ดังแสดงไว้ในตารางที่ 4.5

ตารางที่ 4.5 ระดับการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

ระดับการศึกษา	ความถี่	ร้อยละ
ประถมศึกษา	12	3.6
มัธยมศึกษา	77	23.3
อาชีวศึกษา	38	11.5
ปริญญาตรี	176	53.2
สูงกว่าปริญญาตรี	28	8.4
รวม	331	100.0

จะเห็นได้ว่าหัวหน้าครัวเรือนในเขตอำเภอเมืองส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี เนื่องจากในเขตตัวเมืองมีองค์กรธุรกิจเอกชนและหน่วยงานราชการตั้งอยู่จำนวนมาก หน่วยงานเหล่านี้จะมีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถเข้าร่วมงาน ซึ่งเจ้าของกิจการ พนักงานของธุรกิจเอกชนและข้าราชการต่างพยายามหาที่พักใกล้กับสถานที่ทำงานเพื่อความสะดวกและลดค่าใช้จ่ายในการเดินทาง ผู้ที่จบการศึกษาสูงมักมีรายได้มากและยังสามารถประหยัดค่าใช้จ่ายของครัวเรือนลงก็ส่งผลให้โอกาสในการออมเงินมีมากขึ้น จึงเป็นการเพิ่มภูมิคุ้มกันในตัวตามหลักของเศรษฐกิจพอเพียง

4) สถานภาพ

จากการศึกษาครัวเรือนในส่วนที่ตอบว่ามีการออมพบว่าหัวหน้าครัวเรือนมีสถานภาพสมรสมากที่สุดจำนวน 208 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 62.8 รองลงมา มีสถานภาพโสด จำนวน 83 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 25.1 ดังแสดงไว้ในตารางที่ 4.6

ตารางที่ 4.6 สถานภาพของหัวหน้าครัวเรือนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

สถานภาพ	ความถี่	ร้อยละ
โสด	83	25.1
สมรส	208	62.8
หย่า	33	10.0
หม้าย	7	2.1
อื่นๆ	0	0.0
รวม	331	100.0

จะเห็นได้ว่าหัวหน้าครัวเรือนส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรส และคู่สมรสมีการแยกครัวเรือนออกจากครอบครัวเดิมของแต่ละฝ่ายเพื่อความเป็นอิสระ อย่างไรก็ตามผู้ที่มิมีสถานภาพโสดก็มิได้อยู่ไม่น้อยเป็นไปได้อีกว่าบุคคลนั้นมีการแยกตัวออกจากครอบครัวเดิมเพื่อความเป็นอิสระหรือมาอยู่ใกล้สถานที่ทำงาน การแยกครัวเรือนออกจากครอบครัวเดิมทำให้ต้องมีค่าใช้จ่ายในการผ่อนบ้านและค่าใช้จ่ายอื่นๆ ส่งผลให้การออมเงินของครัวเรือนลดน้อยลง จึงควรมานโยบายเศรษฐกิจพอเพียงของรัฐบาลมาปฏิบัติอย่างจริงจัง

5) อาชีพหลักของหัวหน้าครัวเรือน

จากการศึกษาครัวเรือนในส่วนที่ตอบว่ามีการออมพบว่าหัวหน้าครัวเรือนส่วนใหญ่มีอาชีพหลักคือค้าขายจำนวน 109 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 32.9 รองลงมาคือรับจ้าง จำนวน 84 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 25.4 แสดงในตาราง 4.7

ตารางที่ 4.7 อาชีพหลักของหัวหน้าครัวเรือนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

อาชีพหลักของหัวหน้าครัวเรือน	ความถี่	ร้อยละ
รับราชการ / รัฐวิสาหกิจ	68	20.5
รับจ้าง	84	25.4
ค้าขาย	109	32.9
เกษตรกร	33	10.0
อื่นๆ	37	11.2
รวม	331	100.0

จะเห็นได้ว่าหัวหน้าครัวเรือนส่วนใหญ่มีอาชีพหลักคือการค้าขาย เนื่องจากในเขตอำเภอเมืองซึ่งมีผู้คนหนาแน่นทำให้สามารถประกอบอาชีพค้าขายได้ง่าย แต่ผู้ที่เลือกประกอบอาชีพรับจ้างและรับราชการก็มีอยู่พอสมควร เนื่องจากในเขตอำเภอเมืองนั้นมีองค์กรธุรกิจเอกชนอยู่มาก และยังมีหน่วยงานราชการของกระทรวงต่างๆ อยู่ในพื้นที่ด้วย การเลือกอาชีพมีผลทำให้บุคคลมีรายได้แตกต่างกัน ซึ่งการเลือกอาชีพมีส่วนสัมพันธ์กับการศึกษาด้วย ส่งผลให้โอกาสในการออมเงินแตกต่างกัน อย่างไรก็ตามทุกสาขาอาชีพสามารถนำนโยบายเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้ ทั้งทางด้านความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการสร้างภูมิคุ้มกันในตัว ก็จะสามารถนำครัวเรือนรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายในได้

6) อาชีพเสริมของหัวหน้าครัวเรือน

จากการศึกษาครัวเรือนในส่วนที่ตอบว่ามีการออมพบว่าหัวหน้าครัวเรือนส่วนใหญ่มีอาชีพเสริมคือการรับจ้าง จำนวน 152 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 45.9 รองลงมามีอาชีพเสริมเป็นประเภทอื่นๆ จำนวน 130 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 39.3 ดังแสดงไว้ในตารางที่ 4.8

ตารางที่ 4.8 อาชีพเสริมของหัวหน้าครัวเรือนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

อาชีพเสริมของหัวหน้าครัวเรือน	ความถี่	ร้อยละ
รับราชการ / รัฐวิสาหกิจ	0	0.0
รับจ้าง	152	45.9
ค้าขาย	36	10.9
เกษตรกร	13	3.9
อื่นๆ	130	39.3
รวม	331	100.0

จะเห็นได้ว่าหัวหน้าครัวเรือนส่วนใหญ่มีอาชีพเสริมคือการรับจ้าง เนื่องจากค่าครองชีพของครัวเรือนในสภาพเศรษฐกิจปัจจุบันสูงขึ้น ทำให้หัวหน้าครัวเรือนพยายามประกอบอาชีพเสริมเป็นการใช้เวลาว่างจากการทำงานประจำให้เกิดประโยชน์และทำให้ครัวเรือนมีรายได้เพิ่มขึ้น ส่งผลให้โอกาสในการออมเงินมีมากขึ้นด้วย ซึ่งการอยู่ในเขตเมืองสามารถเลือกประกอบอาชีพเสริมได้หลากหลาย จึงมีผู้ที่เลือกทำอาชีพเสริมตามความรู้และความถนัด

7) อาชีพหลักของกลุ่มสมรส

จากการศึกษาครัวเรือนที่ตอบว่ามีการออมและมีคู่สมรสอยู่ร่วมกันจำนวน 208 ครัวเรือน ตามตารางที่ 4.6 พบว่าอาชีพหลักของกลุ่มสมรสส่วนใหญ่คือการรับจ้าง จำนวน 63 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 30.3 รองลงมาเป็นการค้าขาย จำนวน 52 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 25.0 ดังแสดงไว้ในตารางที่ 4.9

ตารางที่ 4.9 อาชีพหลักของกลุ่มสมรสของครัวเรือนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

อาชีพหลักของกลุ่มสมรส	ความถี่	ร้อยละ
รับราชการ / รัฐวิสาหกิจ	46	22.1
รับจ้าง	63	30.3
ค้าขาย	52	25.0
เกษตรกร	8	3.8
อื่นๆ	39	18.8
รวม	208	100.0

จะเห็นได้ว่ากลุ่มสมรสของหัวหน้าครัวเรือนส่วนใหญ่มีอาชีพหลักคือการรับจ้างและ
รองลงมาคือการค้าขาย เนื่องจากในปัจจุบันภาวะค่าครองชีพของครัวเรือนสูงมาก กลุ่มสมรสต้องช่วย
ทำงานอีกแรงหนึ่งเพื่อหารายได้แก่ครอบครัวให้เพิ่มมากขึ้น โดยนโยบายเศรษฐกิจพอเพียงมา
ปรับใช้ในด้านความขยัน อดทนและประหยัด

8) จำนวนบุตรที่อยู่ในการดูแล

จากการศึกษาครัวเรือนในส่วนที่ตอบว่ามีการออมพบว่าครัวเรือนส่วนใหญ่มีบุตรที่อยู่ใ
การดูแล 2 คนจำนวน 128 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 38.7 รองลงมามีบุตรที่อยู่ในการดูแล 1 คน
จำนวน 96 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 29.0 ดังแสดงไว้ในตารางที่ 4.10

ตารางที่ 4.10 จำนวนบุตรที่อยู่ในการดูแลของครัวเรือนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

จำนวนบุตรที่อยู่ในการดูแล	ความถี่	ร้อยละ
ไม่มีบุตร	89	26.9
1 คน	96	29.0
2 คน	128	38.7
3 คน	15	4.5
4 คน	2	0.6
มากกว่า 4 คน	1	0.3
รวม	331	100.0

จะเห็นได้ว่าครัวเรือนส่วนใหญ่มีบุตรที่อยู่ในการดูแลประมาณ 1 ถึง 2 คน เนื่องจากสภาพ
ของสังคมในปัจจุบันไม่เอื้อให้ครัวเรือนต้องมีบุตรมาก ซึ่งการมีบุตรมากทำให้ภาระรายจ่ายในการ
เลี้ยงดูบุตรของครัวเรือนเพิ่มมากขึ้นแล้ว ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อกรออมของภาคครัวเรือนได้อย่าง
ชัดเจน ดังนั้นหัวหน้าครัวเรือนจึงควรดำรงชีวิตด้วยความพอเพียงและสร้างภูมิคุ้มกันให้แก่บุตรโดย
สอนให้รู้จักออมเงินตั้งแต่ยังเยาว์วัย

9) รายได้รวมของครัวเรือน

จากการศึกษาครัวเรือนในส่วนที่ตอบว่ามีการออมพบว่าครัวเรือนส่วนใหญ่มีรายได้รวมของครัวเรือน 30,001-40,000 บาทต่อเดือน จำนวน 131 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 39.6 รองลงมาคือครัวเรือนที่รายได้รวมของครัวเรือนมากกว่า 40,000 บาทต่อเดือน จำนวน 94 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 28.4 ดังแสดงไว้ในตารางที่ 4.11

ตารางที่ 4.11 รายได้รวมของครัวเรือนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

รายได้รวมของครัวเรือน (บาทต่อเดือน)	ความถี่	ร้อยละ
ไม่เกิน 10,000	11	3.3
10,001-20,000	43	13.0
20,001-30,000	52	15.7
30,001-40,000	131	39.6
มากกว่า 40,000	94	28.4
รวม	331	100.0

จะเห็นได้ว่าครัวเรือนส่วนใหญ่มีรายได้รวมของครัวเรือน 30,001-40,000 บาทต่อเดือน ซึ่งจัดว่าเป็นรายได้ที่อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง แม้หัวหน้าครัวเรือนส่วนใหญ่อยู่ในวัยที่มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ในการหารายได้มาสู่ครอบครัว แต่เนื่องจากการทำงานอยู่ในเขตเมืองซึ่งจะมีค่าครองชีพสูง ดังนั้นรายได้ระดับนี้ครัวเรือนควรมีวินัยในการใช้จ่ายและดำเนินชีวิตตามนโยบายเศรษฐกิจพอเพียงของรัฐบาล ก็จะสามารถมีเงินสำหรับการออมได้

10) รายจ่ายรวมของครัวเรือน

จากการศึกษาครัวเรือนในส่วนที่ตอบว่ามีการออมพบว่าครัวเรือนส่วนใหญ่มีรายจ่ายรวมของครัวเรือน 30,001-40,000 บาทต่อเดือน จำนวน 132 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 39.9 รองลงมาคือครัวเรือนที่รายจ่ายรวมของครัวเรือน 20,001-30,000 บาทต่อเดือน จำนวน 78 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 23.6 ดังแสดงไว้ในตารางที่ 4.12

ตารางที่ 4.12 รายจ่ายรวมของครัวเรือนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

รายจ่ายรวมของครัวเรือน (บาทต่อเดือน)	ความถี่	ร้อยละ
ไม่เกิน 10,000	16	4.8
10,001-20,000	49	14.8
20,001-30,000	78	23.6
30,001-40,000	132	39.9
มากกว่า 40,000	56	16.9
รวม	331	100.0

จะเห็นได้ว่าครัวเรือนส่วนใหญ่มีรายจ่ายรวมของครัวเรือน 30,001-40,000 บาทต่อเดือน จัดว่าเป็นรายจ่ายที่ค่อนข้างจะสมคูลกับรายได้ซึ่งแสดงไว้ในตารางที่ 4.11 หากหัวหน้าครัวเรือนมีการควบคุมค่าใช้จ่ายอย่างเข้มงวด ลดการใช้จ่ายฟุ่มเฟือยและไม่จำเป็นออกไป โดยใช้สามองค์ประกอบของเศรษฐกิจพอเพียงคือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผลและมีภูมิคุ้มกันในตัว ภายใต้งैื่อนไปความรู้และคุณธรรมก็จะทำให้ครัวเรือนมีเงินสำหรับการเก็บออมมากขึ้น

11) ภาระรายจ่ายของครัวเรือน

จากการศึกษาภาระรายจ่ายของครัวเรือนในส่วนที่ตอบว่ามีการออมโดยกำหนดค่าใช้จ่ายประเภทต่างๆไว้ในแบบสอบถาม ให้หัวหน้าของครัวเรือนพิจารณาถึงค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นในครัวเรือนของตนเอง แล้วเลือกตอบโดยตอบได้มากกว่า 1 ข้อ เมื่อนำคำตอบที่ผู้ตอบแบบสอบถามมาจัดเรียงลำดับตามความถี่ของคำตอบแล้ว ก็สามารถจัดเรียงลำดับเป็นค่าใช้จ่ายของครัวเรือนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ได้ใหม่ ดังแสดงไว้ในตารางที่ 4.13

ตารางที่ 4.13 ภาระรายจ่ายของครัวเรือนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

ภาระรายจ่ายของครัวเรือน	ความถี่ของคำตอบ	ลำดับ
อาหาร	331	1
เสื้อผ้า- ของใช้	331	2
ค่าสาธารณูปโภค	326	3
ค่าผ่อนสินค้าอุปโภค	211	4
ค่าน้ำมันรถ	204	5
ค่ารักษาพยาบาล	163	6
ค่าโดยสาร	144	7
ค่าเช่า - บุหรี่	139	8
ค่าผ่อนรถ	135	9
ค่าผ่อนบ้าน - ที่ดิน	92	10
ค่าใช้จ่ายเงินกู้ยืม	46	11
อื่นๆ	21	12

หมายเหตุ : ผู้ตอบแบบสอบถามทุกคนได้เลือกตอบในตัวเลือกค่าใช้จ่ายประเภท อาหารและเสื้อผ้า- ของใช้

จะเห็นได้ว่าครัวเรือนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่มีรายจ่ายประเภทรายจ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภคอยู่ในลำดับหนึ่งถึงสี่ คืออาหาร เสื้อผ้า- ของใช้ ค่าสาธารณูปโภคและค่าผ่อนสินค้าอุปโภคเนื่องจากเป็นค่าใช้จ่ายที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต ส่วนค่าใช้จ่ายประเภทอื่น ๆ มีความถี่ลดลงตามลำดับคือ ค่าน้ำมันรถ ค่ารักษาพยาบาล ค่าโดยสาร และค่าเช่า - บุหรี่ สำหรับค่าผ่อนรถและค่าผ่อนบ้าน - ที่ดิน ทั้งสองรายการนี้เป็นค่าใช้จ่ายที่มีค่าสูงแต่จะเกิดขึ้นชั่วคราวเมื่อครัวเรือนมีการซื้อรถ บ้านหรือที่ดิน ซึ่งครัวเรือนที่มีรถ บ้านหรือที่ดินเป็นของตนเองเรียบร้อยแล้วจะไม่มีภาระรายจ่ายประเภทนี้ไปอีก จากข้อมูลที่ได้มาสองรายการนี้มีความถี่ของคำตอบเป็นลำดับที่เก้าและสิบ แสดงว่าครัวเรือนส่วนใหญ่ไม่มีค่าใช้จ่ายสองรายการนี้ ซึ่งอาจเนื่องมาจากไม่ได้ซื้อหรือมีการผ่อนชำระเรียบร้อยแล้ว ดังนั้นครัวเรือนจึงมีโอกาสที่การเก็บออมได้มากขึ้น ส่วนค่าใช้จ่ายสองรายการสุดท้ายก็คือค่าใช้จ่ายเงินกู้ยืมและอื่นๆตามลำดับ

12) การใช้บัตรเครดิตเพื่อชำระค่าใช้จ่าย

จากการศึกษาครัวเรือนในส่วนที่ตอบว่ามีการออมพบว่าครัวเรือนส่วนใหญ่มีการใช้บัตรเครดิตเพื่อชำระค่าใช้จ่าย มีจำนวน 283ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 85.5 ส่วนที่เหลืออีกจำนวน 48 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 14.5 ไม่มีการใช้บัตรเครดิตเพื่อชำระค่าใช้จ่าย ดังแสดงไว้ในตารางที่ 4.14

ตารางที่ 4.14 การใช้บัตรเครดิตเพื่อชำระค่าใช้จ่าย

การใช้บัตรเครดิตเพื่อชำระค่าใช้จ่าย	ความถี่	ร้อยละ
ใช่	283	85.5
ไม่ใช่	48	14.5
รวม	331	100.0

จะเห็นได้ว่าครัวเรือนส่วนใหญ่มีการใช้บัตรเครดิตเพื่อชำระค่าใช้จ่าย แสดงว่าครัวเรือนในเขตอำเภอเมืองส่วนใหญ่มีรายได้ที่อยู่ในเกณฑ์ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดให้สามารถสมัครขอมีบัตรเครดิตได้คือ มีรายได้ประจำตั้งแต่ 15,000 บาทขึ้นไป การใช้บัตรเครดิตเพื่อชำระค่าใช้จ่าย ผู้ใช้บัตรจะได้รับสินค้าหรือบริการมาหลังจากการใช้บัตรเครดิตโดยไม่ต้องชำระเป็นเงินสดให้แก่ร้านค้า แต่มีภาระผูกพันต้องชำระเงินสดคืนให้แก่สถาบันการเงินผู้ออกบัตรเครดิตภายในเวลาที่สถาบันการเงินนั้นกำหนด การที่ผู้ถือบัตรมีความคล่องตัวสามารถซื้อสินค้าหรือบริการได้โดยไม่ต้องมีเงินสดติดตัวเป็นการเพิ่มอำนาจในการใช้จ่ายแก่ผู้ถือบัตรให้มากขึ้น ทำให้มีการยอมรับบัตรเครดิตให้เข้ามามีส่วนในการใช้จ่ายของประชาชนมากขึ้น อย่างไรก็ตามผู้ใช้บัตรเครดิตควรมีวินัยในการใช้จ่ายใช้สอยอย่าทำให้เกิดภาระผูกพันในอนาคตมากเกินไป และคำนึงถึงความสามารถที่จะต้องชำระเงินคืนสถาบันการเงินผู้ออกบัตรเครดิตภายในเวลาที่กำหนด ครัวเรือนควรควบคุมรายจ่ายและมีการวางแผนการออม ครัวเรือนก็จะมีเงินเพื่อเก็บออมต่อไป

13) จำนวนบัตรเครดิตที่ใช้

จากการศึกษาครัวเรือนที่ตอบว่ามีการใช้บัตรเครดิตเพื่อชำระค่าใช้จ่าย จำนวน 283 ครัวเรือนตามตารางที่ 4.14 พบว่าครัวเรือนส่วนใหญ่จำนวน 109 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 38.5 มีบัตรเครดิตอยู่ 2 ใบ รองลงมาคือครัวเรือนจำนวน 89 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 31.4 มีบัตรเครดิตอยู่ 3 ใบ ดังแสดงไว้ในตารางที่ 4.15

ตารางที่ 4.15 จำนวนบัตรเครดิตที่ใช้

จำนวนบัตรเครดิตที่ใช้	ความถี่	ร้อยละ
1 ใบ	30	10.6
2 ใบ	109	38.5
3 ใบ	89	31.4
4 ใบ	31	11.0
มากกว่า 4 ใบ	24	8.5
รวม	283	100.0

จะเห็นได้ว่าครัวเรือนส่วนใหญ่มีการใช้บัตรเครดิต 2-3 ใบ ซึ่งการสมัครขอมีบัตรเครดิต สถาบันการเงินแต่ละแห่งจะมีเกณฑ์ในการอนุมัติค่าขอแตกต่างกันไป การมีบัตรเครดิตหลายใบจะทำให้ผู้ถือบัตรมีวงเงินการใช้จ่ายโดยรวมมากขึ้นไปด้วย ปัจจุบันสถาบันการเงินผู้ออกบัตรเครดิตมีการแข่งขันในการส่งเสริมการตลาดให้คนมาใช้บัตรเครดิตของตนมากขึ้น โดยการลดค่าธรรมเนียมการขอบัตร ลดค่าธรรมเนียมการใช้บัตรประจำปี และยังมีของให้แลกเปลี่ยนเมื่อมีการใช้บัตรเครดิตซื้อสินค้าจนได้คะแนนการใช้บัตรสะสมถึงระดับที่สถาบันการเงินนั้นๆกำหนด นอกจากนี้สถาบันการเงินผู้ออกบัตรเครดิตยังได้ร่วมมือกับธุรกิจขนาดใหญ่บางแห่งออกบัตรเครดิตร่วมระหว่าง 2 หน่วยงานให้แก่สมาชิกขององค์กรธุรกิจนั้นๆ ด้วย เป็นการขยายฐานลูกค้าผู้ใช้บัตรเครดิตให้เพิ่มมากขึ้น อย่างไรก็ตามผู้ถือบัตรเครดิตหลายใบแม้มีวงเงินการใช้จ่ายมากขึ้นก็ไม่จำเป็นต้องใช้จ่ายเต็มวงเงิน โดยสามารถวางแผนกระจายการใช้จ่ายผ่านบัตรภายในขอบเขตความสามารถในการชำระหนี้สถาบันการเงินผู้ออกบัตรซึ่งมีเวลากำหนดการชำระหนี้ต่างกัน ทำให้ไม่ต้องชำระหนี้ค่าใช้จ่ายผ่านบัตรทั้งหมดในเวลาเดียวกัน ครัวเรือนต้องรู้เท่าทันต่อสิ่งร้ายภายนอก มีการระมัดระวังในการใช้จ่าย ถ้าครัวเรือนควบคุมการใช้จ่ายได้ดี และบริหารการหมุนเวียนของเงินที่ต้องชำระหนี้อย่างเป็นระบบ ครัวเรือนก็ยังมีเงินออมได้

14) การคิดถึงภาระหนี้สินที่จะตามมาก่อนใช้บัตรเครดิต

จากการศึกษาครัวเรือนที่ตอบว่ามีการใช้บัตรเครดิตเพื่อชำระค่าใช้จ่าย จำนวน 283 ครัวเรือนตามตารางที่ 4.14 พบว่าครัวเรือนส่วนใหญ่มีการคิดถึงภาระหนี้สินที่จะตามมาก่อนใช้บัตรเครดิต จำนวน 277 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 97.9 ครัวเรือนส่วนที่เหลืออีกจำนวน 6 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 2.1 ไม่มีการคิดถึงภาระหนี้สินที่จะตามมาก่อนใช้บัตรเครดิต ดังแสดงในตาราง 4.16

ตารางที่ 4.16 การคิดถึงภาระหนี้สินที่จะตามมาก่อนใช้บัตรเครดิต

การคิดถึงภาระหนี้สินที่จะตามมาก่อนใช้บัตรเครดิต	ความถี่	ร้อยละ
คิด	277	97.9
ไม่คิด	6	2.1
รวม	283	100.0

การใช้บัตรเครดิตเพื่อชำระค่าใช้จ่ายต่างๆ ผู้ถือบัตรมีความคล่องตัวสามารถซื้อสินค้าหรือบริการได้โดยไม่ต้องมีเงินสดติดตัว เป็นการนำเงินที่จะได้รับในอนาคตมาใช้จ่ายในปัจจุบัน สถาบันการเงินผู้ออกบัตรเครดิตจะคิดค่าธรรมเนียมการใช้วงเงินและดอกเบี้ยจากเงินที่ยังไม่ชำระคืนในอัตราที่ธนาคารแห่งประเทศไทยอนุญาต เนื่องจากเป็นสินเชื่อที่ไม่ต้องมีหลักทรัพย์มาค้ำประกันจึงมีความเสี่ยงสูง ซึ่งในปัจจุบันสถาบันการเงินผู้ออกบัตรเครดิตจัดเก็บที่อัตราร้อยละ 20 ต่อปี จึงควรคิดถึงหนี้สินจากการใช้บัตรเครดิตและค่าใช้จ่ายด้านดอกเบี้ยที่จะตามมาก่อนการใช้บัตรเครดิตเสมอ หากครัวเรือนไม่คำนึงถึงภาระหนี้สินที่จะตามมาก่อนใช้บัตรเครดิต ขาดวินัยในการใช้จ่ายผ่านบัตร การใช้จ่ายฟุ่มเฟือยและไม่จำเป็นก็จะเพิ่มขึ้น ส่งผลให้ครัวเรือนมีการออมลดลง รัฐบาลจึงควรเร่งการรณรงค์ให้ครัวเรือนนำนโยบายเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ เพื่อความกินดีอยู่ดี และดำเนินชีวิตอยู่บนทางสายกลางในโลกยุคโลกาภิวัตน์

15) หนี้สินรวมของครัวเรือน

จากการศึกษาครัวเรือนในส่วนที่ตอบว่ามีการออมพบว่าครัวเรือนส่วนใหญ่มีหนี้สินรวม 100,001-500,000 บาท จำนวน 160 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 48.3 รองลงมามีหนี้สินรวมของครัวเรือน 50,001-100,000 บาท จำนวน 101 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 30.5 ดังแสดงไว้ในตารางที่ 4.17

ตารางที่ 4.17 หนี้สินรวมของครัวเรือนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

หนี้สินรวมของครัวเรือน (บาท)	ความถี่	ร้อยละ
ไม่เกิน 10,000	6	1.8
10,001-50,000	15	4.5
50,001-100,000	101	30.5
100,001-500,000	160	48.3
500,001-1,000,000	26	7.9
มากกว่า 1,000,000	23	7.0
รวม	331	100.0

จะเห็นได้ว่าครัวเรือนส่วนใหญ่มีหนี้สินรวม 100,001-500,000 บาท เป็นภาระหนี้สินที่ต้องผ่อนชำระเป็นรายเดือนประมาณ 8,500 บาทต่อเดือน ซึ่งผู้มีรายได้ประจำสามารถจัดสรรเงินได้มาผ่อนชำระเป็นรายเดือน อย่างไรก็ตามครัวเรือนควรหลีกเลี่ยงพฤติกรรมการเล่นแบบกันในการบริโภค ไม่ควรมีการใช้จ่ายในสิ่งฟุ่มเฟือยที่ทำให้ครัวเรือนต้องมีภาระหนี้สินเพิ่มขึ้น ควรปฏิบัติตามนโยบายเศรษฐกิจพอเพียงของรัฐบาลที่กำลังรณรงค์อยู่ หากครัวเรือนมีวินัยในการใช้จ่ายอย่างประหยัด ครัวเรือนก็จะมีเงินสำหรับการเก็บออมมากขึ้น

16) ภาระหนี้สินของครัวเรือน

จากการศึกษาภาระหนี้สินของครัวเรือนในส่วนที่ตอบว่ามีการออมโดยกำหนดหนี้สินต่างๆ ไว้ในแบบสอบถาม ให้หัวหน้าของครัวเรือนพิจารณาถึงหนี้สินที่มีในครัวเรือนของตนเองแล้วเลือกตอบโดยตอบได้มากกว่า 1 ข้อ เมื่อนำคำตอบที่ผู้ตอบแบบสอบถามมาจัดเรียงลำดับตามความถี่ของคำตอบแล้ว ก็สามารถจัดเรียงลำดับเป็นหนี้สินของครัวเรือนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ได้ใหม่ ดังแสดงไว้ในตารางที่ 4.18

ตารางที่ 4.18 ภาระหนี้สินของครัวเรือนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

ภาระหนี้สินของครัวเรือน	ความถี่ของคำตอบ	ลำดับ
หนี้อัตราเครดิต	283	1
เช่าซื้อสินค้าอุปโภค	211	2
เช่าซื้อยานพาหนะ	135	3
สินเชื่อซื้อบ้าน-ที่ดิน	92	4
การกู้ยืมในอาชีพ	31	5
การกู้ยืมใช้จ่ายทั่วไป	11	6
หนี้จากการค้าประกัน	8	7
อื่นๆ	5	8

จะเห็นว่าครัวเรือนมีหนี้อัตราเครดิตเป็นหนี้สินในลำดับหนึ่ง เนื่องจากมีความนิยมในการใช้บัตรเครดิตเพื่อชำระค่าใช้จ่ายมากขึ้น รองลงมาคือหนี้สินเช่าซื้อสินค้าอุปโภค เช่าซื้อยานพาหนะ และสินเชื่อซื้อบ้าน-ที่ดินตามลำดับ ส่วนหนี้สินลำดับถัดมาคือการกู้ยืมในอาชีพ การกู้ยืมใช้จ่ายทั่วไป หนี้จากการค้าประกัน และอื่นๆตามลำดับ ปัจจุบันสถาบันการเงินที่ให้สินเชื่อทั้งที่เป็นธนาคารและไม่ใช่ธนาคาร (Non bank) มีการแข่งขันกันหาลูกค้ามาก มีการใช้กลยุทธ์ทางการตลาดมาจูงใจให้คนทั่วไปมาใช้บริการ เช่น ลดค่าธรรมเนียมการสมัคร ลดดอกเบี้ยเงินกู้ในปีแรกๆ แลกของเมื่อสะสมคะแนนการใช้จ่ายครบตามกำหนด แจกของที่ระลึกเมื่อสมัครเข้าเป็นสมาชิก แคมเปญสินค้าชนิดหนึ่งเมื่อสมาชิกใช้สินเชื่อซื้อสินค้าอีกชนิดหนึ่ง การใช้กลยุทธ์ต่างๆมากระตุ้นให้ประชาชนเพิ่มการบริโภค ซึ่งการใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้นโดยไม่จำเป็นจะกระทบถึงการออมภาคครัวเรือนได้ในที่สุด ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการใช้จ่ายและการออมภาคครัวเรือนจึงควรรณรงค์ให้ครัวเรือนใช้จ่ายอย่างประหยัดตามนโยบายเศรษฐกิจพอเพียงของรัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรรณรงค์ให้เห็นผลเสียของการใช้บัตรเครดิตด้วย

4.3 ข้อมูลด้านการออมของครัวเรือน

1) การรับทราบของครัวเรือนถึงนโยบายเศรษฐกิจพอเพียงของรัฐบาล

จากการศึกษาครัวเรือนในส่วนที่ตอบว่ามีการออมพบว่าครัวเรือนส่วนใหญ่มีการรับทราบถึงนโยบายเศรษฐกิจพอเพียงของรัฐบาล มีจำนวน 314 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 94.9 ส่วนที่เหลือ

อีกจำนวน 17 ครั้วเรือน คิดเป็นร้อยละ 5.1 ไม่รับทราบถึงนโยบายเศรษฐกิจพอเพียงของรัฐบาล ดังแสดงไว้ในตารางที่ 4.19

ตารางที่ 4.19 การรับทราบของครัวเรือนถึงนโยบายเศรษฐกิจพอเพียงของรัฐบาล

การรับทราบถึงนโยบายเศรษฐกิจพอเพียง	ความถี่	ร้อยละ
ทราบ	314	94.9
ไม่ทราบ	17	5.1
รวม	331	100.0

จะเห็นได้ว่าครัวเรือนส่วนใหญ่รับทราบถึงนโยบายเศรษฐกิจพอเพียงของรัฐบาล แสดงว่าการประชาสัมพันธ์ของรัฐบาล ทางด้านนโยบายเศรษฐกิจพอเพียงผ่านสื่อต่างๆ ได้ผลดี อย่างไรก็ตาม การรณรงค์ให้ประชาชนมีการปฏิบัติตามนโยบายเศรษฐกิจพอเพียงก็เป็นสิ่งที่จะต้องกระทำอย่างต่อเนื่อง เมื่อประชาชนมีการใช้จ่ายอย่างประหยัดก็จะมีเงินให้เก็บออมต่อไป

2) ความรู้ของครัวเรือนเกี่ยวกับนโยบายเศรษฐกิจพอเพียง

จากการศึกษาครัวเรือนในส่วนที่ตอบว่ามีการออมพบว่าครัวเรือนส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับนโยบายเศรษฐกิจพอเพียงของรัฐบาลในระดับรู้ปานกลาง จำนวน 206 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 62.2 รองลงมาคือกลุ่มร้่น้อยจำนวน 91 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 27.5 และรู้มากจำนวน 34 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 10.3 ดังแสดงไว้ในตารางที่ 4.20

ตารางที่ 4.20 ความรู้ของครัวเรือนเกี่ยวกับนโยบายเศรษฐกิจพอเพียง

ความรู้เกี่ยวกับนโยบายเศรษฐกิจพอเพียง	ความถี่	ร้อยละ
รู้มาก	34	10.3
รู้ปานกลาง	206	62.2
ร้่น้อย	91	27.5
รวม	331	100.0

จะเห็นได้ว่าครัวเรือนส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับนโยบายเศรษฐกิจพอเพียงของรัฐบาลในระดับรู้ปานกลาง แสดงว่าประชาชนยังไม่มีความรู้ที่ดีพอที่จะทำให้นโยบายของรัฐบาลประสบ

ความสำเร็จตามที่มุ่งหวัง โดยครัวเรือนที่รุ้น้อยที่มีอยู่ถึงหนึ่งในสี่ของกลุ่มตัวอย่างยังคงมีผู้ที่สามารถให้ความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงลงพื้นที่เข้าหาชุมชน เพื่อการรณรงค์ให้กลุ่มคนเหล่านี้เกิดความรู้ให้มากขึ้นพอที่จะผลักดันให้นโยบายของรัฐบาลนี้มีผลในทางปฏิบัติ และควรมีการติดตามผลต่อเนื่องไปเพื่อความสำเร็จในระยะยาว หากนโยบายเศรษฐกิจพอเพียงของรัฐบาลมีการปฏิบัติอย่างกว้างขวาง เงินออมภาคครัวเรือนก็ต้องเพิ่มขึ้นอย่างแน่นอน

3) การวางแผนการใช้จ่ายเงินเมื่อครัวเรือนได้รับรายได้

จากการศึกษาครัวเรือนในส่วนที่ตอบว่ามีการออมพบว่าครัวเรือนส่วนใหญ่มีการวางแผนการใช้จ่ายเงินเมื่อได้รับรายได้ จำนวน 302 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 91.2 ที่เหลือคือกลุ่มไม่มีการวางแผนการใช้จ่ายเงินเมื่อได้รับรายได้ จำนวน 29 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 8.8 ดังแสดงไว้ในตารางที่ 4.21

ตารางที่ 4.21 การวางแผนการใช้จ่ายเงินเมื่อครัวเรือนได้รับรายได้

การวางแผนการใช้จ่ายเงินเมื่อได้รับรายได้	ความถี่	ร้อยละ
มีการวางแผนการใช้จ่ายเงิน	302	91.2
ไม่มีการวางแผนการใช้จ่ายเงิน	29	8.8
รวม	331	100.0

จะเห็นได้ว่าครัวเรือนส่วนใหญ่มีการวางแผนการใช้จ่ายเงินเมื่อได้รับรายได้ แสดงว่าครัวเรือนมีการจัดสรรเงินที่ได้รับมาในแต่ละเดือนอย่างรอบคอบ ครัวเรือนมีแผนการใช้จ่ายประจำเดือนและการชำระหนี้ไว้ล่วงหน้าเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันให้แก่ครัวเรือนอย่างเข้มแข็ง ถ้าหากครัวเรือนมีวินัยในการเก็บออมโดยการกำหนดจำนวนเงินที่จะออมขึ้นค่าไว้ในแต่ละเดือนอย่างน้อยร้อยละ 10 ของรายได้ ก็จะทำให้ครัวเรือนสามารถเก็บออมอย่างต่อเนื่อง ทำให้มีเงินไว้เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงให้แก่ครอบครัวในคราวเกษียณอายุ

4) การพิจารณาถึงความเหมาะสมก่อนซื้อหรือจ่ายเมื่อครัวเรือนต้องใช้จ่าย

จากการศึกษาครัวเรือนในส่วนที่ตอบว่ามีการออมพบว่าครัวเรือนมีการพิจารณาถึงความเหมาะสมก่อนซื้อหรือจ่ายเมื่อครัวเรือนต้องใช้จ่าย จำนวน 331 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 100.0 ดังแสดงไว้ในตารางที่ 4.22

ตารางที่ 4.22 การพิจารณาถึงความเหมาะสมก่อนซื้อหรือจ่ายเมื่อครัวเรือนต้องใช้จ่าย

การพิจารณาถึงความเหมาะสมก่อนซื้อหรือจ่าย	ความถี่	ร้อยละ
มีการพิจารณาความเหมาะสมก่อนซื้อหรือจ่าย	331	100.0
ไม่มีการพิจารณาความเหมาะสมก่อนซื้อหรือจ่าย	0	0
รวม	331	100.0

จะเห็นได้ว่าทุกครัวเรือนมีการพิจารณาถึงความเหมาะสมก่อนซื้อหรือจ่ายเมื่อครัวเรือนต้องใช้จ่าย แสดงว่าครัวเรือนมีการคิดก่อนใช้จ่ายแต่ละครั้ง ซึ่งจะทำให้การใช้จ่ายทุกครั้งเป็นไปอย่างมีคุณภาพ ถ้าหากครัวเรือนมีการใช้จ่ายอย่างมีเหตุมีผลสอดคล้องกับนโยบายเศรษฐกิจพอเพียงของรัฐบาล จะทำให้ครัวเรือนใช้จ่ายไปเท่าที่จำเป็นในการดำรงชีวิต ส่งผลให้ครัวเรือนมีโอกาสที่จะมีเงินสำหรับการเก็บออมอย่างต่อเนื่อง

4.3.1 พฤติกรรมการออมของครัวเรือน

1) จำนวนเงินที่ออมของครัวเรือน ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

จากการศึกษาครัวเรือนที่ตอบว่ามีการออมพบว่าครัวเรือนส่วนใหญ่มีการออม 1,001-5,000 บาทต่อเดือน จำนวน 128 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 38.7 รองลงมาที่มีการออม 5,001-10,000 บาทต่อเดือน จำนวน 115 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 34.7 ดังแสดงไว้ในตารางที่ 4.23

ตารางที่ 4.23 จำนวนเงินที่ออมของครัวเรือน ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

จำนวนเงินที่ออม (บาทต่อเดือน)	ความถี่	ร้อยละ
ไม่เกิน 1,000	28	8.5
1,001-5,000	128	38.7
5,001-10,000	115	34.7
10,001-15,000	35	10.6
มากกว่า 15,000	25	7.5
รวม	331	100.0

จะเห็นได้ว่าครัวเรือนส่วนใหญ่มีจำนวนเงินที่ออม 1,001-5,000 บาทต่อเดือนและรองลงมาที่ 5,001-10,000 บาทต่อเดือนตามลำดับ แสดงว่าครัวเรือนตระหนักถึงความสำคัญของ

การออม มีการชะลอการบริโภคหรือการใช้ทรัพย์สินเงินทองที่มีอยู่ในปัจจุบันบางส่วนเอาไว้ เพื่อให้เกิดความสามารถที่จะบริโภคในอนาคตหรือในยามจำเป็น แต่จำนวนเงินออมยังมีไม่มากนัก เมื่อเทียบกับรายได้ของครัวเรือนส่วนใหญ่ที่ 30,001-40,000 บาทต่อเดือน ซึ่งจำนวนเงินออมที่เหมาะสมตามที่สถาบันการเงินได้แนะนำไว้คือ ควรจะมีเงินออมประมาณร้อยละ 25 ของรายได้ ดังนั้นจำนวนเงินออมที่เหมาะสมกับรายได้ของครัวเรือนส่วนใหญ่ควรใกล้เคียง 7,500 – 10,000 บาทต่อเดือน หากครัวเรือนมีการใช้จ่ายอย่างพอเพียง ขณะที่มีการหารายได้มากเท่าที่จะทำได้ ก็จะมีเงินสำหรับการเก็บออมมากขึ้น

2) วิธีการออมของครัวเรือน ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

จากการศึกษาวิธีการออมของครัวเรือนในส่วนที่ตอบว่ามีการออมโดยกำหนดวิธีการออมต่างๆไว้ในแบบสอบถาม ให้หัวหน้าของครัวเรือนพิจารณาถึงการออมของตนเอง แล้วเลือกตอบโดยตอบได้มากกว่า 1 ข้อ เมื่อนำคำตอบที่ผู้ตอบแบบสอบถามมาจัดเรียงลำดับตามความถี่ของคำตอบแล้ว ก็สามารถจัดเรียงลำดับเป็นวิธีการออมของครัวเรือนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ได้ใหม่ ดังแสดงไว้ในตารางที่ 4.24

ตารางที่ 4.24 วิธีการออมของครัวเรือน ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

วิธีการออมของครัวเรือน	ความถี่ของคำตอบ	ลำดับ
ออมเมื่อรับรายได้	302	1
รายเดือนทุกเดือน	178	2
กำหนดวงเงินออม	160	3
ไม่ได้ตั้งวงเงินออม	144	4
แล้วแต่โอกาส	109	5
ออมเมื่อมีเงินเหลือ	27	6
รายวันทุกวัน	17	7
อื่นๆ	2	8

จะเห็นได้ว่าครัวเรือนมีวิธีการออมโดยออมเมื่อรับรายได้ในลำดับหนึ่ง รองลงมาคือออมเป็นรายเดือนทุกเดือน และกำหนดวงเงินออม จากสามลำดับแรกสามารถบอกลักษณะพฤติกรรมการออมของครัวเรือนได้ว่าครัวเรือนจะมีการหักเงินในจำนวนเงินที่กำหนดไว้ทันทีที่มีรายรับเข้ามา

ในครัวเรือนโดยกระทำทุกเดือนเพื่อเก็บออมในรูปแบบที่ครัวเรือนเลือกไว้ ซึ่งจากพฤติกรรมเช่นนี้บอกถึงทิศทางการออมของครัวเรือนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ได้ว่าจะมีการออมอย่างต่อเนื่อง แม้จะมีจำนวนเงินที่ไม่มากนักดังที่แสดงไว้ในตารางที่ 4.23 ซึ่งจำนวนเงินออมที่เหมาะสมตามที่สถาบันการเงินได้แนะนำไว้คือ ควรจะมีเงินออมประมาณร้อยละ 25 ของรายได้ สำหรับการออมที่ไม่ได้ตั้งวงเงินออมและออมแบบแล้วแต่โอกาส และออมเมื่อมีเงินเหลือก็มีความถี่มากในลำดับถัดมานั้น หากได้รับการแนะนำการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้ออมแบบมีความชัดเจนมากขึ้นคือมีการกำหนดวงเงินออมและออมในเวลาที่เหมาะสมก็จะสามารถประมาณเงินออมในภาพรวมของครัวเรือนได้ดีขึ้น ส่วนการออมเป็นรายวันทุกวันอยู่ในลำดับท้ายๆแสดงว่าเป็นวิธีการที่ไม่ได้รับความนิยมอาจเนื่องจากเกิดความยุ่งยากต่อครัวเรือนมากกว่าการออมเป็นรายเดือนครั้งเดียว

3) วัตถุประสงค์ของการออมของครัวเรือน ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

จากการศึกษาวัตถุประสงค์ของการออมโดยกำหนดวัตถุประสงค์ของการออมต่างๆไว้ในแบบสอบถาม ให้หัวหน้าของครัวเรือนในส่วนที่ตอบว่ามีการออมพิจารณาถึงวัตถุประสงค์ในการออมของตนเอง แล้วเลือกตอบโดยตอบได้มากกว่า 1 ข้อ เมื่อนำคำตอบที่ผู้ตอบแบบสอบถามมาจัดเรียงลำดับตามความถี่ของคำตอบแล้ว ก็สามารถจัดเรียงลำดับเป็นวัตถุประสงค์ของการออมของครัวเรือนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ได้ใหม่ ดังแสดงไว้ในตารางที่ 4.25

ตารางที่ 4.25 วัตถุประสงค์ของการออมของครัวเรือน ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

วัตถุประสงค์ของการออม	ความถี่ของคำตอบ	ลำดับ
เพื่อเป็นหลักประกันความมั่นคงของครอบครัว	208	1
เพื่อเก็บไว้ใช้ยามเจ็บป่วยและยามชรา	174	2
เพื่อใช้จ่ายในยามฉุกเฉิน	165	3
เพื่อหาผลตอบแทนจากเงินออม	92	4
เพื่อการศึกษาของคนในครอบครัว	78	5
เพื่อการลดหย่อนภาษีส่วนบุคคล	61	6
อื่นๆ	3	7

จะเห็นได้ว่าครัวเรือนมีวัตถุประสงค์ของการออมเพื่อเป็นหลักประกันความมั่นคงของครอบครัว ในลำดับหนึ่ง รองลงมาคือเพื่อเก็บไว้ใช้ยามเจ็บป่วยและยามชราและเพื่อใช้จ่ายในยามฉุกเฉินตามลำดับ จากสามลำดับแรกสามารถบอกถึงวัตถุประสงค์ของครัวเรือนได้ว่าครัวเรือนจะมีการออมเพื่อป้องกันความเสี่ยงจากความไม่แน่นอนของสถานการณ์ภายนอกที่จะมากระทบต่อครัวเรือน จากนั้นจึงมีการออมเพื่อวัตถุประสงค์อื่นๆ เป็นวัตถุประสงค์รองคือออมเพื่อหาผลตอบแทนจากเงินออม เพื่อการศึกษาของคนในครอบครัว และเพื่อการลดหย่อนภาษีส่วนบุคคลในลำดับถัดมา อย่างไรก็ตามสถานการณ์เศรษฐกิจในปัจจุบันได้เปลี่ยนไปทำให้เกิดความผันผวนมีความไม่แน่นอนกับค่าของเงินออม ดังนั้นครัวเรือนต้องมีการวางแผนในการเก็บออมอย่างต่อเนื่องเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันให้แก่ครัวเรือน และพยายามศึกษารูปแบบออมแบบใหม่ๆ ที่จะทำให้ผลตอบแทนที่ได้รับสูงกว่าอัตราเงินเฟ้อ

4) ระยะเวลาที่มีการออมของครัวเรือน ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

จากการศึกษาครัวเรือนที่ตอบว่ามีการออมพบว่าครัวเรือนส่วนใหญ่มีระยะเวลาการออมของครัวเรือน 10-12 ปี จำนวน 133 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 40.2 รองลงมาคือมากกว่า 12 ปี จำนวน 102 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 30.8 ดังแสดงไว้ในตารางที่ 4.26

ตารางที่ 4.26 ระยะเวลาที่มีการออมของครัวเรือน ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

ระยะเวลาที่มีการออมของครัวเรือน	ความถี่	ร้อยละ
1-3 ปี	18	5.4
4-6 ปี	24	7.3
7-9 ปี	54	16.3
10-12 ปี	133	40.2
มากกว่า 12 ปี	102	30.8
รวม	331	100.0

จะเห็นได้ว่าครัวเรือนส่วนใหญ่มีระยะเวลาการออม 10-12 ปี รองลงมาคือมากกว่า 12 ปี แสดงว่าครัวเรือนส่วนใหญ่มีวินัยในการออมที่ดี มีการเก็บออมอย่างต่อเนื่อง จึงเป็นส่วนสำคัญของแหล่งเงินทุนที่ส่งเสริมการพัฒนาประเทศ อย่างไรก็ตามจำนวนเงินออมและวิธีการออมของครัวเรือนยังควรได้รับการแก้ไขปรับปรุง หากครัวเรือนได้นำนโยบายเศรษฐกิจพอเพียงของ

รัฐบาลมาใช้ในการบริโภคของครัวเรือนจนทำให้มีการใช้จ่ายอย่างเหมาะสม จะทำให้จำนวนเงินออมมีปริมาณมากขึ้นได้ ซึ่งเป็นผลดีต่อครัวเรือนและประเทศโดยรวม

4.3.2 รูปแบบการออมของครัวเรือน

1) สถาบันการเงินที่ครัวเรือนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่เลือกใช้บริการ

จากการศึกษาสถาบันการเงินที่ครัวเรือนเลือกใช้บริการ โดยกำหนดสถาบันการเงินต่างๆ ไว้ในแบบสอบถาม ให้หัวหน้าของครัวเรือนในส่วนที่ตอบว่ามีการออมพิจารณาถึงสถาบันการเงินที่ใช้บริการแล้วเลือกตอบโดยตอบได้มากกว่า 1 ข้อ เมื่อนำคำตอบของผู้ตอบแบบสอบถามมาจัดเรียงลำดับตามความถี่ของคำตอบแล้ว ก็สามารถจัดเรียงลำดับเป็นสถาบันการเงินที่ครัวเรือนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่เลือกใช้บริการได้ใหม่ ดังแสดงไว้ในตารางที่ 4.27

ตารางที่ 4.27 สถาบันการเงินที่ครัวเรือนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่เลือกใช้บริการ

สถาบันการเงินที่ครัวเรือนเลือกใช้บริการ	ความถี่ของคำตอบ	ลำดับ
ธนาคาร	331	1
กองทุนประกันสังคม	157	2
กองทุน กบข.	109	3
บริษัทประกันชีวิต	82	4
สหกรณ์ออมทรัพย์	75	5
บล.จัดการกองทุนรวม	73	6
บริษัทหลักทรัพย์ (บล.)	59	7
บริษัทเงินทุน	26	8
อื่นๆ	0	9

จะเห็นได้ว่าครัวเรือนมีการเลือกใช้บริการของธนาคารในลำดับที่หนึ่ง เนื่องจากผลิตภัณฑ์การออมของธนาคารมีหลากหลายตรงกับความต้องการออมของแต่ละครัวเรือน รองลงมาคือกองทุนประกันสังคม และกองทุน กบข. ตามลำดับซึ่งสองลำดับนี้เป็นระบบการออมแบบบังคับโดยผู้ที่ทำงานรับจ้างจะเข้าเป็นสมาชิกของกองทุนประกันสังคมและผู้ที่ป็นข้าราชการจะเข้าเป็นสมาชิกของกองทุน กบข. ส่วนบริษัทประกันชีวิต สหกรณ์ออมทรัพย์ บล.จัดการกองทุนรวม บริษัทหลักทรัพย์ (บล.) บริษัทเงินทุน เป็นสถาบันการเงินที่ครัวเรือนเลือกใช้บริการในลำดับ

ถัดมา โดยครัวเรือนมีอิสระในการเลือกใช้บริการการออม ซึ่งแต่ละแห่งก็มีผลิตภัณฑ์การออมที่แตกต่างกันเพื่อสนองครัวเรือนที่มีความต้องการออมต่างกัน

2) รูปแบบในการออมกับสถาบันการเงิน

จากการศึกษารูปแบบในการออมกับสถาบันการเงิน โดยกำหนดรูปแบบในการออมต่างๆ ไว้ในแบบสอบถาม ให้หัวหน้าของครัวเรือนในส่วนที่ตอบว่ามีการออมพิจารณาถึงรูปแบบในการออมของตน แล้วเลือกตอบโดยตอบได้มากกว่า 1 ข้อ เมื่อนำคำตอบของผู้ตอบแบบสอบถามมาจัดเรียงลำดับตามความถี่ของคำตอบแล้ว ก็สามารถจัดเรียงลำดับเป็นรูปแบบในการออมกับสถาบันการเงินของครัวเรือนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ได้ใหม่ ดังแสดงไว้ในตารางที่ 4.28

ตารางที่ 4.28 รูปแบบในการออมกับสถาบันการเงิน

รูปแบบในการออมกับสถาบันการเงิน	ความถี่ของคำตอบ	ลำดับ
เงินฝากต่างๆ	331	1
เงินสมทบประกันสังคม	157	2
เงินสะสม กบข.	109	3
การประกันชีวิต	82	4
หุ้นสหกรณ์	75	5
หน่วยลงทุน	73	6
หุ้นสามัญ	54	7
พันธบัตรรัฐบาล	23	8
สลากออมสิน	21	9
สลาก ธกส.	15	10
หุ้นกู้	9	11
อื่นๆ	0	12

จะเห็นได้ว่าครัวเรือนมีการออมกับสถาบันการเงินในรูปแบบเงินฝากต่างๆ ในลำดับที่หนึ่ง เนื่องจากการรับฝากเงินของสถาบันการเงินมีทางเลือกหลากหลายประเภทตรงกับความต้องการออมของแต่ละครัวเรือน เช่นบัญชีเงินฝากออมทรัพย์ บัญชีเงินฝากประจำ รองลงมา

คือเงินสมทบประกันสังคมและเงินสะสม กบข.ตามลำดับ ซึ่งสองลำดับนี้เป็นระบบการออมแบบ บังคับโดยกฎหมาย เงินออมจะถูกหักจากเงินเดือนเพื่อเข้ากองทุนก่อนจ่ายส่วนที่เหลือให้ลูกจ้าง และข้าราชการ ลำดับถัดมาคือการประกันชีวิต ซึ่งรัฐบาลยอมให้ผู้เอาประกันนำค่าเบี้ยประกันมาหัก ลดหย่อนในการคำนวณภาษีเงินได้ประจำปีได้ตามจริงไม่เกิน 50,000 บาท ในกรณีที่มีการประกัน ชีวิตแบบที่มีการจ่ายเบี้ยประกันนานตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป และรัฐบาลยังมีมาตรการที่จะปรับเพิ่มการหัก ลดหย่อนค่าเบี้ยประกันให้เป็นไม่เกิน 100,000 บาท จึงทำให้ครัวเรือนเก็บออมในรูปแบบของการ ประกันชีวิตมากขึ้น สำหรับหุ้นสหกรณ์ หน่วยลงทุน หุ้นสามัญ พันธบัตรรัฐบาล สลากออมสิน สลาก ธกส. และหุ้นกู้ ก็เป็นรูปแบบที่ครัวเรือนใช้ออมเงินกับสถาบันการเงินในลำดับถัดมา แม้การ เก็บออมของครัวเรือนจะมุ่งไปในการฝากเงินกับธนาคารเป็นส่วนใหญ่ อย่างไรก็ตามสถานการณ์ เศรษฐกิจในปัจจุบันได้เปลี่ยนไปทำให้ดอกเบี้ยเงินฝากลดลงกว่าเดิม ดังนั้นครัวเรือนต้องพยายาม ศึกษาถึงรูปแบบของการเก็บออมแบบใหม่ๆที่สถาบันการเงินต่าง ๆ นำมาเสนอ

3) รูปแบบของการออมนอกระบบสถาบันการเงิน

จากการศึกษารูปแบบของการออมนอกระบบสถาบันการเงินโดยกำหนดรูปแบบ ในการออมต่างๆไว้ในแบบสอบถาม ให้หัวหน้าของครัวเรือนในส่วนที่ตอบว่ามีการออมพิจารณา ถึงรูปแบบในการออมของตน แล้วเลือกตอบโดยตอบได้มากกว่า 1 ข้อ เมื่อนำคำตอบของผู้ตอบ แบบสอบถามมาจัดเรียงลำดับตามความถี่ของคำตอบแล้ว ก็สามารถจัดเรียงลำดับเป็นรูปแบบของ การออมนอกระบบสถาบันการเงินของครัวเรือนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ได้ใหม่ ดัง แสดงไว้ในตารางที่ 4.29

ตารางที่ 4.29 รูปแบบของการออมนอกระบบสถาบันการเงิน

รูปแบบของการออมนอกระบบสถาบันการเงิน	ความถี่ของคำตอบ	ลำดับ
ชื่อทองคำ	280	1
ชื่อสังฆาริมทรัพย์ เช่น ที่ดิน	240	2
การประหยัดค่าใช้จ่าย เช่น ลดการใช้ไฟฟ้า	140	3
การปฏิบัติตามเงื่อนไขร้านค้าเพื่อรับส่วนลด	90	4
ชื่อเครื่องเพชร	70	5
ชื่อวัตถุโบราณ	15	6
ถือเงินสด	10	7
อื่นๆ	3	8

จะเห็นได้ว่าครัวเรือนมีการออมในระบบสถาบันการเงินในรูปแบบการซื้อทองคำในลำดับที่หนึ่ง เนื่องจากทองคำเป็นสิ่งที่มีความปลอดภัยสูงคือซื้อขายง่าย สามารถนำทองคำไปขายได้เป็นเครื่องประดับ และสามารถหากำไรจากส่วนต่างของราคาในช่วงที่ราคาทองคำสูงขึ้นไปเรื่อยๆ ในปัจจุบัน รองลงมาคือซื้อสังหาริมทรัพย์ เช่น ที่ดิน ซึ่งการออมในรูปแบบนี้ครัวเรือนสามารถนำที่ดินมาใช้สอยไปด้วยหากมีราคาสูงขึ้นตามสภาพเศรษฐกิจก็สามารถพิจารณาขายได้ การประหยัดค่าใช้จ่าย ก็เป็นอีกรูปแบบหนึ่งที่ครัวเรือนเลือกเป็นลำดับที่สาม ซึ่งรูปแบบนี้เป็นกรออมที่ปฏิบัติได้โดยการตรวจสอบการใช้จ่ายปกติว่าสามารถลดค่าใช้จ่ายในส่วนใดได้อีก ถ้าหากทำได้เงินออมก็จะมีเพิ่มขึ้น สำหรับการปฏิบัติตามเงื่อนไขร้านค้าเพื่อรับส่วนลด ซื้อเครื่องเพชร ซื้อวัตถุดิบโบราณ และถือเงินสด ก็เป็นรูปแบบการออมในระบบสถาบันการเงินในลำดับถัดมา

4.4 ปัจจัยต่างๆ ที่มีผลต่อการออมของครัวเรือน

จากการศึกษาปัจจัยต่างๆ ที่มีผลต่อการออมของครัวเรือน โดยกำหนดปัจจัยต่างๆ ด้านการตลาด ปัจจัยด้านภาวะเงินเฟ้อ ปัจจัยด้านนโยบายเพื่อส่งเสริมการออมจากภาครัฐ และปัจจัยด้านเสถียรภาพทางการเมืองของรัฐบาล ไว้ในแบบสอบถาม ให้หัวหน้าของครัวเรือนที่มีการออมเงินเท่านั้นเป็นผู้ตอบแบบสอบถาม โดยพิจารณาถึงปัจจัยต่างๆ ที่กำหนดมานั้นว่ามีผลทำให้ครัวเรือนของตนเลือกออมมากขึ้นหรืออมน้อยลง แล้วเลือกตอบคำตอบเดียวจาก 3 ตัวเลือกคือ

1. มีผล หมายถึง ปัจจัยนั้นมีผลต่อการออมของครัวเรือน
2. ไม่มีผล หมายถึง ปัจจัยนั้นไม่มีผลต่อการออมของครัวเรือน
3. ไม่แน่ใจ หมายถึง ไม่แน่ใจว่าปัจจัยนั้นมีผลหรือไม่มีผลต่อการออมของครัวเรือน

หัวหน้าของครัวเรือนที่มีการออมเงินจำนวน 331 ครัวเรือนเป็นผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งจากการรวบรวมข้อมูลไม่มีผู้ตอบในช่องไม่แน่ใจ จึงตัดช่องไม่แน่ใจออกไปจากส่วนของการวิเคราะห์ จากนั้นนำคำตอบมานับความถี่ของคำตอบแล้วคิดเป็นร้อยละของครัวเรือน ก็ได้ข้อมูลของปัจจัยต่างๆต่อการออมของครัวเรือน ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ดังแสดงไว้ในตารางที่ 4.30-4.34

1) ปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์การออมต่อการออมของครัวเรือน

ตารางที่ 4.30 ปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์การออมต่อการออมของครัวเรือน

ปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์การออม		มีผล	ไม่มีผล	รวม
1. มีให้เลือกหลายรูปแบบ	ความถี่	294	37	331
	ร้อยละ	88.8	11.2	100.0
2. เปลี่ยนเป็นเงินสดได้ง่าย	ความถี่	125	206	331
	ร้อยละ	37.8	62.2	100.0
3. ทำให้เงินออมมีความปลอดภัยไม่ลดมูลค่า	ความถี่	184	147	331
	ร้อยละ	55.6	44.4	100.0
4. สามารถนำไปค้าประกันได้ตามกฎหมาย	ความถี่	42	289	331
	ร้อยละ	12.7	87.3	100.0
5. ช่วยลดหย่อนภาษี	ความถี่	61	270	331
	ร้อยละ	18.4	81.6	100.0

จากการศึกษาปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์การออมต่อการออมของครัวเรือนซึ่งกำหนดไว้ทั้งสิ้น 5 ปัจจัย พบว่า ปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์การออม 2 อย่างคือการมีให้เลือกหลายรูปแบบและเป็นผลิตภัณฑ์ที่ทำให้เงินออมมีความปลอดภัยไม่ลดมูลค่าเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการออมของครัวเรือนส่วนใหญ่ มีจำนวน 294 และ 184 คิดเป็นร้อยละ 88.8 และ 55.6 ตามลำดับ ขณะที่ปัจจัยในแง่เปลี่ยนเป็นเงินสดได้ง่าย สามารถนำไปค้าประกันได้ตามกฎหมาย และช่วยลดหย่อนภาษี ไม่มีผลต่อการออมของครัวเรือน แสดงว่าครัวเรือนไม่ประสงค์ในเงินออมของตนด้วยค่าลงในอนาคต โดยพยายามหารูปแบบการออมใหม่ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อเงินออมให้มากที่สุด สำหรับการช่วยลดหย่อนภาษีจะมีผลดีแต่เงื่อนไขการออมมีมากจนบางครัวเรือนไม่สามารถรับเงินไปได้

2) ปัจจัยด้านผลตอบแทนจากการออมต่อการออมของครัวเรือน

ตารางที่ 4.31 ปัจจัยด้านผลตอบแทนจากการออมต่อการออมของครัวเรือน

ด้านผลตอบแทนจากการออม		มีผล	ไม่มีผล	รวม
1. อัตราผลตอบแทนที่ได้รับ	ความถี่	178	153	331
	ร้อยละ	53.8	46.2	100.0
2. เวลาในการรับผลตอบแทน	ความถี่	67	264	331
	ร้อยละ	20.2	79.8	100.0

จากการศึกษาปัจจัยด้านผลตอบแทนจากการออมต่อการออมของครัวเรือน ซึ่งกำหนดไว้ทั้งสิ้น 2 ปัจจัย พบว่า ปัจจัยอัตราผลตอบแทนที่ได้รับ เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการออมของครัวเรือนส่วนใหญ่ มีจำนวน 178 คิดเป็นร้อยละ 53.8 ขณะที่เวลาในการรับผลตอบแทนไม่มีผลต่อการออมของครัวเรือน แสดงว่า ครัวเรือนส่วนหนึ่งยังให้ความสำคัญกับผลตอบแทนจากเงินออมอยู่เพื่อไม่ให้เงินออมลดค่าลง แม้จากการศึกษาพบว่าผลตอบแทนจะเป็นวัตถุประสงค์รองของการเก็บออม โดยผลตอบแทนที่ได้รับมากกว่าอัตราเงินเฟ้อในแต่ละปี

3) ปัจจัยด้านทำเลที่ตั้งของสถาบันการเงินต่อการออมของครัวเรือน

ตารางที่ 4.32 ปัจจัยด้านทำเลที่ตั้งของสถาบันการเงินต่อการออมของครัวเรือน

ด้านทำเลที่ตั้งของสถาบันการเงิน		มีผล	ไม่มีผล	รวม
1. ตั้งอยู่ในทำเลที่เดินทางสะดวก	ความถี่	47	284	331
	ร้อยละ	14.2	85.8	100.0
2. มีอาคารสถานที่กว้างขวาง	ความถี่	25	306	331
	ร้อยละ	7.6	92.4	100.0

จากการศึกษาปัจจัยด้านทำเลที่ตั้งของสถาบันการเงินต่อการออมของครัวเรือน ซึ่งกำหนดไว้ทั้งสิ้น 2 ปัจจัย พบว่า ทั้ง 2 ปัจจัยคือ ตั้งอยู่ในทำเลที่เดินทางสะดวก และมีอาคารสถานที่กว้างขวางไม่มีผลต่อการออมของครัวเรือน แสดงว่า ครัวเรือนไม่ได้ให้ความสำคัญกับความใหญ่โตของสถาบันการเงินที่ตนเองใช้บริการมากนัก แต่จะเน้นไปที่ว่าเงินออมจะไม่ลดค่าลง โดยมีผลิตภัณฑ์ออกมาให้เลือกออมหลากหลาย

4) ปัจจัยด้านการส่งเสริมการตลาดของสถาบันการเงินต่อการออมของครัวเรือน

ตารางที่ 4.33 ปัจจัยด้านการส่งเสริมการตลาดของสถาบันการเงินต่อการออมของครัวเรือน

ด้านการส่งเสริมการตลาดของสถาบันการเงิน		มีผล	ไม่มีผล	รวม
1. การจัดกิจกรรมเพื่อกระตุ้นการออมเงิน	ความถี่	196	135	331
	ร้อยละ	59.2	40.8	100.0
2. การมีเอกสารอธิบายประโยชน์ของการออม	ความถี่	115	216	331
	ร้อยละ	34.7	65.3	100.0
3. มีเจ้าหน้าที่มาเยี่ยมถึงบ้านเชิญให้ออมเงิน	ความถี่	228	103	331
	ร้อยละ	68.9	31.1	100.0
4. มีของที่ระลึกแจกเมื่อเข้าไปติดต่อเรื่องการออม	ความถี่	68	263	331
	ร้อยละ	20.5	79.5	100.0
5. มีการรณรงค์การออมผ่านสื่อ (เช่น ให้ออม 1 ส่วน ใช้จ่าย 3 ส่วน)	ความถี่	170	161	331
	ร้อยละ	51.4	48.6	100.0

จากการศึกษาปัจจัยด้านการส่งเสริมการตลาดของสถาบันการเงินต่อการออมของครัวเรือน ซึ่งกำหนดไว้ทั้งสิ้น 5 ปัจจัย พบว่า มี 3 ปัจจัยคือ การมีเจ้าหน้าที่มาเยี่ยมถึงบ้านเชิญให้ออมเงิน การจัดกิจกรรมเพื่อกระตุ้นการออมเงิน และมีการรณรงค์การออมผ่านสื่อมีผลต่อการออมของครัวเรือนส่วนใหญ่ มีจำนวน 228 196 และ 170 คิดเป็นร้อยละ 68.9 59.2 และ 51.4 ตามลำดับ ขณะที่การมีเอกสารอธิบายประโยชน์ของการออม และการมีของที่ระลึกแจกเมื่อเข้าไปติดต่อเรื่องการออม ไม่มีผลต่อการออมของครัวเรือน แสดงว่า ครัวเรือนต้องการให้มีการกระตุ้นให้ออมเป็นระยะ แม้ว่าจะมีการออมอยู่บ้างแล้ว ดังนั้นการรณรงค์ในเรื่องการออมควรเน้นไปที่วินัยในการออมด้วย ซึ่งควรปลูกฝังทั้งผู้ใหญ่และเด็กให้มีการออมเงินอย่างสม่ำเสมอ โดยรณรงค์อย่างต่อเนื่องให้เห็นผลอย่างเป็นรูปธรรมคือการมีเงินออมเพิ่มขึ้นจนเห็นเด่นชัด

5) ปัจจัยด้านอื่นๆ ต่อการออมของครัวเรือน

ตารางที่ 4.34 ปัจจัยด้านอื่นๆ ต่อการออมของครัวเรือน

ด้านอื่นๆ		มีผล	ไม่มีผล	รวม
ด้านภาวะเงินเฟ้อ (ระดับราคาสินค้าที่สูงขึ้นต่อเนื่อง)	ความถี่	245	86	331
	ร้อยละ	74.0	26.0	100.0
ด้านนโยบายเพื่อส่งเสริมการออมจากภาครัฐ	ความถี่	203	128	331
	ร้อยละ	61.3	38.7	100.0
ด้านเสถียรภาพทางการเมืองของรัฐบาล	ความถี่	56	275	331
	ร้อยละ	16.9	83.1	100.0

จากการศึกษาปัจจัยด้านอื่นๆต่อการออมของครัวเรือน พบว่า ปัจจัยด้านภาวะเงินเฟ้อ และด้านนโยบายเพื่อส่งเสริมการออมจากภาครัฐ มีผลต่อการออมของครัวเรือนส่วนใหญ่ มีจำนวน 245 และ 203 คิดเป็นร้อยละ 74.0 และ 61.3 ตามลำดับ ขณะที่ด้านเสถียรภาพทางการเมืองของรัฐบาลไม่มีผลต่อการออมของครัวเรือน แสดงว่า ครัวเรือนจะมีความไวต่อระดับราคาสินค้าที่สูงขึ้น โดยจะระมัดระวังในการใช้จ่ายมากขึ้น ยิ่งถ้ารับแรงกระตุ้นจากรัฐบาลในการให้ใช้จ่ายอย่างพอเพียง และส่งเสริมการออมอย่างจริงจัง ไม่ใช่การกระตุ้นแบบชั่วคราว จะทำให้ครัวเรือนตระหนักถึง

ความสำคัญของการออมว่าเป็นผลดีต่อตนเองและประเทศ ย่อมทำให้จำนวนเงินออมของประเทศเพิ่มขึ้นได้อย่างรวดเร็ว

4.5 ความสัมพันธ์ของปัจจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการออมของภาคครัวเรือน

การทดสอบปัจจัยที่มีผลต่อการออมของครัวเรือนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ปัจจัยทั่วไปที่ส่งผลกระทบต่อการออมหลายปัจจัย ได้แก่ อายุของหัวหน้าครัวเรือน ระดับการศึกษา สถานภาพ อาชีพหลักของหัวหน้าครัวเรือน อาชีพเสริมของหัวหน้าครัวเรือน อาชีพหลักของกลุ่มสมรส จำนวนบุตรในครัวเรือน รายได้รวม รายจ่ายรวม และหนี้สินรวม

1) ตัวแปรอายุของหัวหน้าครัวเรือนกับการออม

จากการศึกษาพบว่า ค่า $\chi^2 = 27.250$ และค่า p-value = 0.039

สรุปได้ว่า ตัวแปรอายุของหัวหน้าครัวเรือนมีผลต่อการออมของครัวเรือนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $\alpha = 0.05$ ดังตารางที่ 4.35

ตารางที่ 4.35 ผลการทดสอบตัวแปรอายุต่อการออมของครัวเรือน

การออม (บาทต่อเดือน)	อายุของหัวหน้าครัวเรือน (ปี)					รวม
	36-40	41-45	46-50	51-55	56-60	
ไม่เกิน 1,000	10	3	6	5	4	28
1,001-5,000	13	24	33	26	32	128
5,001-10,000	11	31	29	18	26	115
10,001-15,000	4	9	11	8	3	35
มากกว่า 15,000	3	8	4	7	3	25
รวม	41	75	83	64	68	331

2) ผลการทดสอบตัวแปรระดับการศึกษาต่อการออมของครัวเรือน

จากการศึกษาพบว่า ค่า $\chi^2 = 55.173$ และค่า p-value = 0.000

สรุปได้ว่า ตัวแปรระดับการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือนมีผลต่อการออมของครัวเรือนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $\alpha = 0.05$ ดังตารางที่ 4.36

ตารางที่ 4.36 ผลการทดสอบตัวแปรระดับการศึกษาต่อการออมของครัวเรือน

การออม (บาทต่อเดือน)	ระดับการศึกษา					รวม
	ประถมศึกษา	มัธยมศึกษา	อาชีวศึกษา	ปริญญาตรี	สูงกว่า ปริญญาตรี	
ไม่เกิน 1,000	6	9	5	8		28
1,001-5,000	5	27	12	76	8	128
5,001-10,000	1	28	10	68	8	115
10,001-15,000		7	6	15	7	35
มากกว่า 15,000		6	5	9	5	25
รวม	12	77	38	176	28	331

3) ผลการทดสอบตัวแปรสถานภาพต่อการอมของครัวเรือน

จากการศึกษาพบว่า ค่า $\chi^2 = 17.509$ และค่า p-value = 0.131

สรุปได้ว่า ตัวแปรสถานภาพของหัวหน้าครัวเรือนไม่มีผลต่อการอมของครัวเรือนในเขต
อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ดังตารางที่ 4.37

ตารางที่ 4.37 ผลการทดสอบตัวแปรสถานภาพต่อการอมของครัวเรือน

การอม (บาทต่อเดือน)	สถานภาพ				รวม
	โสด	สมรส	หย่า	หม้าย	
ไม่เกิน 1,000	5	16	6	1	28
1,001-5,000	36	83	7	2	128
5,001-10,000	27	78	8	2	115
10,001-15,000	9	18	7	1	35
มากกว่า 15,000	6	13	5	1	25
รวม	83	208	33	7	331

4) ผลการทดสอบตัวแปรอาชีพหลักต่อการออมของครัวเรือน

จากการศึกษาพบว่า ค่า $\chi^2 = 47.329$ และค่า p-value = 0.000

สรุปได้ว่า ตัวแปรอาชีพหลักของหัวหน้าครัวเรือนมีผลต่อการออมของครัวเรือนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $\alpha = 0.05$ ดังตารางที่ 4.38

ตารางที่ 4.38 ผลการทดสอบตัวแปรอาชีพหลักต่อการออมของครัวเรือน

การออม (บาทต่อเดือน)	อาชีพหลัก					รวม
	รับราชการ/ รัฐวิสาหกิจ	รับจ้าง	ค้าขาย	เกษตรกร	อื่นๆ	
ไม่เกิน 1,000	6	8	1	7	6	28
1,001-5,000	34	38	28	13	15	128
5,001-10,000	21	28	45	11	10	115
10,001-15,000	6	5	19	1	4	35
มากกว่า 15,000	1	5	16	1	2	25
รวม	68	84	109	33	37	331

5) ผลการทดสอบตัวแปรอาชีพเสริมต่อการออมของครัวเรือน

จากการศึกษาพบว่า ค่า $\chi^2 = 13.366$ และค่า p-value = 0.343

สรุปได้ว่า ตัวแปรอาชีพเสริมของหัวหน้าครัวเรือนไม่มีผลต่อการออมของครัวเรือนในเขต
อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ดังตารางที่ 4.39

ตารางที่ 4.39 ผลการทดสอบตัวแปรอาชีพเสริมต่อการออมของครัวเรือน

การออม (บาทต่อเดือน)	อาชีพเสริม				รวม
	รับจ้าง	ค้าขาย	เกษตรกร	อื่นๆ	
ไม่เกิน 1,000	9	6	3	10	28
1,001-5,000	61	12	3	52	128
5,001-10,000	55	8	4	48	115
10,001-15,000	16	6	2	11	35
มากกว่า 15,000	11	4	1	9	25
รวม	152	36	13	130	331

6) ผลการทดสอบตัวแปรอาชีพหลักของกลุ่มสมรสต่อการออมของครัวเรือน

จากการศึกษาครัวเรือนที่มีการออมเงินและตอบว่ามีสถานภาพสมรส 208 ครัวเรือนพบว่า ค่า $\chi^2 = 15.785$ และค่า p-value = 0.468

สรุปได้ว่า ตัวแปรอาชีพหลักของกลุ่มสมรสของหัวหน้าครัวเรือนไม่มีผลต่อการออมของครัวเรือนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ดังตารางที่ 4.40

ตารางที่ 4.40 ผลการทดสอบตัวแปรอาชีพหลักของกลุ่มสมรสต่อการออมของครัวเรือน

การออม (บาทต่อเดือน)	อาชีพหลักของกลุ่มสมรส					รวม
	รับราชการ/ รัฐวิสาหกิจ	รับจ้าง	ค้าขาย	เกษตรกร	อื่นๆ	
ไม่เกิน 1,000	4	3	3	1	2	13
1,001-5,000	19	30	21	2	19	91
5,001-10,000	21	19	17	3	13	73
10,001-15,000	2	7	5	1	5	20
มากกว่า 15,000		4	6	1		11
รวม	46	63	52	8	39	208

7) ผลการทดสอบตัวแปรจำนวนบุตรในครัวเรือนต่อการออมของครัวเรือน

จากการศึกษาพบว่า ค่า $\chi^2 = 65.519$ และค่า p-value = 0.000

สรุปได้ว่า ตัวแปรจำนวนบุตรในครัวเรือนของหัวหน้าครัวเรือนมีผลต่อการออมของครัวเรือนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $\alpha = 0.05$ ดังตารางที่ 4.41

ตารางที่ 4.41 ผลการทดสอบตัวแปรจำนวนบุตรในครัวเรือนต่อการออมของครัวเรือน

การออม (บาทต่อเดือน)	จำนวนบุตร (คน)						รวม
	ไม่มีบุตร	1	2	3	4	มากกว่า 4	
ไม่เกิน 1,000	5	11	10	2			28
1,001-5,000	34	10	76	6	1	1	128
5,001-10,000	28	52	29	5	1		115
10,001-15,000	14	11	9	1			35
มากกว่า 15,000	8	12	4	1			25
รวม	89	96	128	15	2	1	331

8) ผลการทดสอบตัวแปรรายได้รวมต่อการออมของครัวเรือน

จากการศึกษาพบว่า ค่า $\chi^2 = 126.430$ และค่า p-value = 0.000

สรุปได้ว่า ตัวแปรรายได้รวมของครัวเรือนมีผลต่อการออมของครัวเรือนในเขตอำเภอเมือง
จังหวัดเชียงใหม่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $\alpha = 0.05$ ดังตารางที่ 4.42

ตารางที่ 4.42 ผลการทดสอบตัวแปรรายได้รวมต่อการออมของครัวเรือน

การออม (บาทต่อเดือน)	รายได้รวม (บาทต่อเดือน)					รวม
	ไม่เกิน 10,000	10,001- 20,000	20,001- 30,000	30,001- 40,000	มากกว่า 40,000	
ไม่เกิน 1,000	6	8	7	6	1	28
1,001-5,000	5	28	18	65	12	128
5,001-10,000		7	22	42	44	115
10,001-15,000			5	12	18	35
มากกว่า 15,000				6	19	25
รวม	11	43	52	131	94	331

9) ผลการทดสอบตัวแปรรายจ่ายรวมต่อการออมของครัวเรือน

จากการศึกษาพบว่า ค่า $\chi^2 = 92.424$ และค่า p-value = 0.000

สรุปได้ว่า ตัวแปรรายจ่ายรวมของครัวเรือนมีผลต่อการออมของครัวเรือนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $\alpha = 0.05$ ดังตารางที่ 4.43

ตารางที่ 4.43 ผลการทดสอบตัวแปรรายจ่ายรวมต่อการออมของครัวเรือน

การออม (บาทต่อเดือน)	รายจ่ายรวม					รวม
	ไม่เกิน 10,000	10,001- 20,000	20,001- 30,000	30,001- 40,000	มากกว่า 40,000	
ไม่เกิน 1,000	5	8	10	5		28
1,001-5,000	9	20	27	67	5	128
5,001-10,000	2	21	30	39	23	115
10,001-15,000			6	12	17	35
มากกว่า 15,000			5	9	11	25
รวม	16	49	78	132	56	331

10) ผลการทดสอบตัวแปรหนึ่งสัณฐานต่อการออมของครัวเรือน

จากการศึกษาพบว่า ค่า $\chi^2 = 62.018$ และค่า p-value = 0.000

สรุปได้ว่า ตัวแปรหนึ่งสัณฐานของครัวเรือนมีผลต่อการออมของครัวเรือนในเขตอำเภอเมือง
จังหวัดเชียงใหม่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $\alpha = 0.05$ ดังตารางที่ 4.44

ตารางที่ 4.44 ผลการทดสอบตัวแปรหนึ่งสัณฐานต่อการออมของครัวเรือน

การออม (บาทต่อเดือน)	หนึ่งสัณฐาน (บาท)						รวม
	ไม่เกิน 10,000	10,001- 50,000	50,001- 100,000	100,001- 500,000	500,001- 1,000,000	มากกว่า 1,000,000	
ไม่เกิน 1,000	2	4	6	8	5	3	28
1,001-5,000	3	3	35	78	4	5	128
5,001-10,000	1	5	46	53	6	4	115
10,001-15,000		2	6	14	7	6	35
มากกว่า 15,000		1	8	7	4	5	25
รวม	6	15	101	160	26	23	331